



> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Kwaliteitsinstituut Wbtv  
T.a.v. de heer mr. R.G.A. Beaujean  
- per email -

**Directie  
Informatievoorziening en  
Inkoop**

Programma Tolken in de  
Toekomst

Turfmarkt 147  
2511 DP Den Haag  
Postbus 20301  
2500 EH Den Haag  
[www.rijksoverheid.nl/jenv](http://www.rijksoverheid.nl/jenv)

**Contactpersoon**

Susanne van der Kleij  
Programmasecretaris

Datum 18 maart 2019  
Onderwerp Verwerking adviezen Kwaliteitsinstituut in nieuwe systematiek Rbtv

**Ons kenmerk**  
2529592

*Bij beantwoording de datum  
en ons kenmerk vermelden.  
Wilt u slechts één zaak in uw  
brief behandelen.*

Geachte heer Beaujean,

In de ontwikkeling van de voorstellen van het programma Tolken in de Toekomst heeft het programma het Kwaliteitsinstituut gevraagd om samen met de Commissie Beëdigde Tolken en Vertalers en de Klachtencommissie Wbtv (hierna: de commissies) op verschillende punten adviezen uit te brengen. De vraag was steeds hoe de ontwikkelingen zich verhouden tot het realiseren van de doelstellingen van de Wbtv. Tussentijds heeft ook enige malen overleg plaatsgevonden om de commissies te informeren over de voortgang van het programma. Ook zijn er consultaties over specifieke onderwerpen geweest.

De commissies hebben op 15 maart 2018 gezamenlijk advies uitgebracht over een vernieuwd Rbtv. Op 14 mei 2018 hebben de commissies advies gegeven ten aanzien van een crisismechanisme en de verlengingsvoorwaarden van het Rbtv. Op 17 september 2018 hebben de commissies advies gegeven over de inschrijfprocedures in het kader van de herijking van het Rbtv.

Voor de laatste fase van het programma staan geen verdere adviesaanvragen gepland. Graag wil ik u danken voor de uitgebreide en zorgvuldige wijze waarop u vanuit de commissies uw visie op de vraagstukken hebt aangedragen. Dit heeft, samen met de inzichten vanuit diverse stakeholders en de uitvoeringspraktijk, in ruime mate bijgedragen aan de ontwikkeling van de uiteindelijke voorstellen voor de nieuwe systematiek. Onze inschatting is dat we hiermee een verbetering realiseren die leidt tot een stevigere positie van het Rbtv met de borging van integriteit en kwaliteit die nodig zijn voor een eerlijke rechtsgang. Bovendien ontstaat er naar verwachting een grotere vraag naar en inzet van C1-tolken.

Op een later moment kan uw betrokkenheid bij bepaalde onderwerpen opnieuw aan de orde zijn. Hoewel nu nog niet voorzien, zou dat het geval kunnen zijn bij de verdere vormgeving van de aanbestedingen. De kwaliteitssturing krijgt via aanbestedingen, onder meer gericht op de inzet van tolken uit het Rbtv, verder vorm langs de geschetste lijnen. Mochten zich hier nog nadere ontwikkelvragen voordoen, dan kijken we in onderling overleg graag hoe uw betrokkenheid eruit zou kunnen zien.



Door de verstevigde centrale positie en werking van het Rbtv zal ook de bijbehorende wettelijke klachtenprocedure een versterkte werking krijgen. Voor alle afnemers en intermediairs is dit het formele instrument bij klachten. Ten aanzien van de huidige klachtenprocedure als zodanig voorzien wij geen wijzigingen. Ook voor de aanpassing van de gedragscode wordt op dit moment geen bijzondere noodzaak gezien. Het is aan uw commissies en de beheerder van het Rbtv om te bezien of dat in een latere fase, na introductie van het vernieuwde Rbtv, wellicht alsnog het geval is.

**Directie  
Informatievoorziening en  
Inkoop**  
Programma Tolken in de  
Toekomst

**Datum**  
18 maart 2019

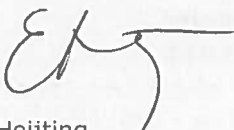
**Ons kenmerk**  
2529592

De vernieuwing van het Rbtv zal waar nodig worden geïmplementeerd in regelgeving en verder worden uitgewerkt door de beheerder van het Rbtv in beleidskaders. Het formele traject van aanpassing van het Besluit beëdigde tolken en vertalers kent zoals gebruikelijk een consultatie. Het Kwaliteitsinstituut wordt gericht geconsulteerd. U zult daar te zijner tijd over worden bericht.

Tot slot laat ik u weten dat de Tweede Kamer inmiddels geïnformeerd is over de nieuwe systematiek, middels de brief van 13 november 2018 en tijdens de bespreking van deze brief op het AO Rechtspraak van 31 januari 2019. Nadere schriftelijke toelichting op enkele punten richting de Kamer volgt op korte termijn.

In bijgevoegd overzicht wordt specifiek ingegaan op de kanttekeningen die u in uw adviezen van 15 maart, 14 mei en 17 september 2018 opnam en de wijze waarop deze zijn uitgewerkt in de nieuwe systematiek van het Rbtv.

Hoogachtend,



E. Heijting  
Programmadirecteur

## ***Bijlage: overzicht uitwerking adviezen in nieuwe systematiek Rbtv***

### **Herijking Rbtv**

In uw advies van 15 maart 2018 geeft u aan dat u zich in grote lijnen kunt vinden in de voorstellen. U plaatst hierbij een aantal kanttekeningen. Hierop wordt hieronder een toelichting gegeven hoe in de nieuwe systematiek deze punten zijn uitgewerkt.

1. *Het huidige niveau van de registertolk op HBO- en C1-niveau dient te worden gehandhaafd en duidelijk te worden onderscheiden van overige niveaus.*

Reactie:

In het nieuwe register zal het huidige registerniveau (C1) gehandhaafd blijven. Het verschil tussen de twee registerniveaus betreft het niveau waarop de taal beheerst wordt. De tweede categorie tolken zal moeten beschikken over een taalvaardigheid op B2-niveau van het Europees referentiekader voor de talen. De overige inschrijfvoorwaarden zijn voor alle tolken in het register gelijk. De twee niveaus in het register zullen conform uw advies in de registratie duidelijk van elkaar onderscheiden worden. Dit is van belang zodat afnemers altijd inzichtelijk hebben over welke vaardigheden een tolk beschikt als deze door hen wordt ingezet.

2. *De afnameplicht dient zo te zijn ingericht dat het hoogste niveau van tolken altijd voorrang krijgt.*

Reactie:

Een aantal organisaties is bij wet dan wel per ministeriële regeling aangewezen om verplicht tolken en vertalers in te zetten die in het register staan ingeschreven. Deze afnameplicht blijft gehandhaafd en ziet toe op het gehele vernieuwde Rbtv, inclusief het geïntroduceerde B2-niveau.

In de nieuwe situatie zullen ook andere JenV-organisaties, die niet zijn gehouden aan de wettelijke afnameplicht en de bijbehorende kwalificaties, via aanbestedingen putten uit het register. Hierdoor wordt de inzet van tolken buiten het Rbtv – waarvan de kwaliteit en integriteit niet op eenduidige wijze is vastgesteld – ook bij deze organisaties geminimaliseerd.

Wij delen uw mening dat afnameplichtige organisaties altijd moeten inzetten op tolken met een C1-taalvaardigheidsniveau. In de nieuwe systematiek zal dit steeds het geval zijn. Afnameplichtige organisaties blijven standaard tolken met een C1-taalvaardigheidsniveau uitvragen. Om dit te borgen zal de inzet van tolken op C1-niveau worden opgenomen als eis in de aanbestedingen van tolkdiensten. Uitsluitend als een C1-tolk niet beschikbaar blijkt te zijn, kan een tolk uit het register met B2-taalvaardigheidsniveau worden ingezet. Deze voldoet dan wel aan dezelfde tolkvaardigheids- en integriteitseisen als tolken met een C1-taalvaardigheidsniveau.

Op deze wijze wordt steviger ingezet op de inzet van C1-tolken en is in de breedte de inzet van professionele tolken van goede kwaliteit en integriteit beter geborgd. Door de bredere aansluiting van het Rbtv op de uitvoeringspraktijk wordt het beheer van aanvullende eigen tolkgegevens bij verschillende organisaties, zoals nu nog het geval is, overbodig.

**Directie  
Informatievoorziening en  
Inkoop**  
Programma Tolken in de  
Toekomst

**Datum**  
18 maart 2019

**Ons kenmerk**  
2529592

3. *De twee nieuw in te richten niveaus dienen een tijdelijk karakter te hebben in die zin dat inschrijving op het niveau van basistolk en aspirant altijd aan een termijn is gebonden. Dit om te voorkomen dat tolken op een suboptimaal niveau 'blijven hangen'.*

**Directie  
Informatievoorziening en  
Inkoop**  
Programma Tolken in de  
Toekomst

**Reactie:**

Voor alle inschrijvingen geldt dat de inschrijvingsduur vijf jaar is. Na deze vijf jaar zal beoordeeld worden of voldaan wordt aan de verlengingsvoorwaarden. Doorstroom naar het hogere niveau is zeker van belang. Dit wordt in de nieuwe systematiek bewerkstelligd doordat de vraag naar C1-tolken zal stijgen: afnameplichtige organisaties zullen deze C1-tolken onverminderd uitvragen en op de naleving hiervan zal via aanbestedingen en contractmanagement steviger sturing kunnen plaatsvinden. Daarnaast gaan ook andere rijksoverheidsorganisaties voor de inzet van tolken (C1 dan wel B2) uit het Rbtv putten en deze eis opnemen in hun aanbestedingen. De verhoogde vraag naar C1-tolken in combinatie met de stevigere sturing op de levering van de gevraagde tolk zal de doorontwikkeling naar het hoogste inschrijvingsniveau in het Rbtv stimuleren. Van inzet van tolken buiten het Rbtv zal alleen sprake kunnen zijn in uitzonderlijke of onvoorziene situaties. Hiervoor zal een noodmechanisme worden ontwikkeld waarbij tijdelijkheid het uitgangspunt is.

**Datum**  
18 maart 2019

**Ons kenmerk**  
2529592

4. *De uitgangspunten van het systeem van 'doorstroming' en het principe dat afnameplichtige instanties altijd uit moeten gaan van het hoogste niveau van tolken dienen duidelijk te worden geborgd en streng te worden gehandhaafd;*

**Reactie:**

Wij delen uw mening dat afnameplichtige organisaties altijd moeten inzetten op tolken met een C1-taalvaardigheidsniveau. Sturing op kwaliteit en het gebruik van Rbtv-tolken zijn de kernelementen in alle toekomstige aanbestedingen. In de sturing op de inzet van de juiste tolken zullen kritische prestatie-indicatoren (KPI's) worden opgenomen als onderdeel van de aanbestedingsdocumenten en zal via het contractmanagement de naleving worden gemonitord. De sturingsmogelijkheden op de inzet van Rbtv-tolken is op deze manier beter geborgd dan nu mogelijk is. Intermediairs zullen om aan hun leveringsverplichtingen te voldoen goed gekwalificeerde tolken nodig hebben. Ook voor tolken ontstaat zo een stimulans om door te groeien naar het hoogste inschrijvingsniveau in het Rbtv. De managementinformatie die uit het contractmanagement voortkomt, zal ook informatie bevatten die relevant is voor de beheerder van het Register om de ontwikkeling van het tolkenaanbod te monitoren en de beschikbaarheid van opleidingen en toetsen te stimuleren.

5. *Er wordt toegewerkt naar uitbreiding van specialisaties, eventueel verbonden aan bijzondere eisen van screening en integriteit. Specialisaties worden betrokken in de afnameplicht in die zin dat voorrang wordt gegeven aan tolken met een specialisatie bij een tolkdienst die met die specialisatie samenhangt.*

**Reactie:**

Uitbreiding van het aantal specialisaties in het register is conform uw advies mogelijk. De introductie van een nieuwe specialisatie zal een duidelijke toegevoegde waarde in het stelsel moeten hebben. Richtinggevend is dat registratie moet voorzien in een duidelijke behoefte en dat de specialisatie

toetsbaar is. Overigens bieden aanbestedingen aan overheidsdiensten steeds de ruimte om nadere specialisaties of bijzonderheden uit te vragen ten aanzien van een tolk- of vertaler.

**Directie  
Informatievoorziening en  
Inkoop**  
Programma Tolken in de  
Toekomst

6. *Er moet worden voorzien in eenheid van normen — de basisnormen gelden voor alle niveaus - zodat toetsing vooraf (heldere verwachtingen) en achteraf (bij klachten), uitvoerbaar is.*

**Datum**  
18 maart 2019

**Ons kenmerk**  
2529592

Reactie:

Wij delen uw uitgangspunt van de nieuwe systematiek dat er sprake is van transparante en eenduidige normen ten aanzien van kwaliteit en integriteit, die voor zowel de beroepsgroep als de afnemers duidelijk zijn. In de nieuwe systematiek is sprake van uniforme inschrijfvoorwaarden voor integriteit en tolkvaardigheid. Voor de wijze waarop het competentieniveau C1- of B2-taalvaardigheid kan worden aangetoond wordt aangesloten op het Europees referentiekader voor de talen. Net als nu kan via toetsen of anderszins worden aangetoond dat aan de inschrijfvoorwaarden wordt voldaan.

### **Verlengingsvoorwaarden en de noodlijst**

In uw advies van 14 mei 2018 geeft u aan dat u zich in grote lijnen kunt vinden in de voorstellen van het programma. U maakt hierbij een aantal kanttekeningen. Hierop wordt hieronder een toelichting gegeven hoe in de nieuwe systematiek deze punten zijn uitgewerkt.

7. *De adviescommissies bevelen aan om in plaats van 'crisistolk' te spreken van 'aspirant-tolk'. Een aspirant-tolk is een tolk die in crisissituaties wordt ingezet en op de aspirantenlijst staat vermeld.*

Reactie:

Om de juiste verwachtingen te wekken rondom het noodmechanisme is gekozen voor de begrippen noodlijst en noodtolk. Deze begrippen benadrukken dat het hier gaat om een uitzonderingssituatie.

8. *Het crisismechanisme is uitsluitend bedoeld voor uitzonderingssituaties waarin in een bepaalde talencombinatie als gevolg van een crisis tijdelijk geen of onvoldoende tolken beschikbaar zijn.*

Reactie:

Wij delen uw mening dat een noodlijst uitsluitend bedoeld moet zijn voor een uitzonderingssituatie en de inzet hiervan tot een minimum beperkt moet worden. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om een noodlijst als regulier niveau voor frequent gebruik te positioneren. De inzet van een noodtolk blijft beperkt tot acute situaties waarin afnameplichtige organisaties worden geconfronteerd met een onverwachte vraag naar (specifieke) tolken en de tijd ontbreekt om het aanbod in het register af te stemmen op de vraag. Als kortetermijnoplossing kan de beheerder dan een noodlijst samenstellen om de afnameplichtige organisaties te kunnen bedienen en zicht te houden op welke tolken ingezet worden in de voorkomende situaties. Wanneer een situatie niet meer acuut is, dient ook het gebruik van een noodlijst te stoppen. Monitoring van het gebruik van noodlijsten is een belangrijk instrument om tijdig interventies te plegen als blijkt dat de inzet van noodtolken in bepaalde talen zo frequent wordt dat dit structureel lijkt te worden.

9. *Toetsing van de taalvaardigheid en tolkvaardigheid van tolken dient steeds aan de plaatsing op de aspirantenlijst en dus ook aan de inzet van een aspirant-tolk vooraf te gaan.*

Directie  
Informatievoorziening en  
Inkoop  
Programma Tolken in de  
Toekomst

Reactie:

Niet-registertolken in de betrokken talencombinatie die in de database van een intermediair staan, kunnen in aanmerking komen voor opname op een noodlijst. Om opgenomen te worden op een noodlijst moeten tolken beschikken over een VOG-80 en hun taalvaardigheid aannemelijk hebben gemaakt. Bij inzet zal direct geëist worden dat men specifieke scholing in tolkvaardigheid en -attitude moet volgen om in uitzonderingssituaties ingezet te worden. Het noodmechanisme is een absoluut minimum voor uitzonderlijke situaties. Het gebruik van noodtolken moet in de praktijk goed gemonitord worden door de beheerder van het Rbtv, afnemers en intermediairs.

Datum  
18 maart 2019

Ons kenmerk  
2529592

10. *De (getrapte) afnameplicht dient ook te gelden voor de aspirantenlijst.*

Reactie:

De inzet van noodtolken zal enkel in uitzonderlijke situaties aan de orde zijn, en zal niet toegepast worden als regulier terugvalniveau (zie ook de toelichtingen bij 7 en 8). De voorwaarden die gesteld worden aan de inzet van noodtolken worden opgenomen in de eisen van de aanbestedingen van tolkdiensten.

11. *Plaatsing op de aspirantenlijst heeft een tijdelijk karakter en doorgroei (indien mogelijk) wordt gestimuleerd. Daarmee wordt voorkomen dat tolken op een lager niveau 'blijven hangen'.*

Reactie:

Zoals onder punt 8 is aangegeven staan noodtolken tijdelijk op een noodlijst. Deze tolken zullen net als andere niet-registertolken gestimuleerd worden om zich waar nodig te bekwamen en in te schrijven in het register.

12. *Activiteiten gericht op zakelijke en ondernemersgerichte competenties zijn van belang ter ondersteuning van de zelfstandige beroepsuitoefening en dragen bij aan een professionele houding. Zij dienen onderdeel te blijven uitmaken van het systeem van permanente educatie.*

Reactie:

Ten aanzien van de verplichting om kennis en vaardigheden ten minste op niveau te houden via permanente opleiding wordt aansluiting gezocht bij de competenties die de wet voorschrijft. Hiermee ontstaat een sluitend systeem waarin de competenties voor inschrijving in het Rbtv in het kader van de verlenging van de inschrijving op peil moeten zijn gehouden. Kennis en vaardigheden die niet bijdragen aan het op peil houden van deze competenties, zoals zakelijke en ondernemersgerichte competenties, zullen uit de systematiek verdwijnen. Hierbij kan gedacht worden aan activiteiten die zien op de administratie van de tolk, verzekeringen voor zzp'ers en het doen van belastingaangifte. Activiteiten die zien op ged. agsregels kunnen worden geschaard onder de wettelijke competentie tolkat attitude en blijven voor PE-punten in aanmerking komen.

13. *Terughoudendheid is geboden bij het introduceren van werkervaring als nieuw onderdeel van die permanente educatie.*

Reactie:

Werkervaring kan bijdragen aan het op peil houden van kennis en vaardigheden. De introductie van werkervaring als nieuw onderdeel van permanente educatie zal in de uitwerking van het uitvoeringsbeleid op zorgvuldige wijze ingepast worden door de beheerder van het register. Hierbij zal bezien moeten worden op welke wijze en in welke mate werkervaring in de systematiek kan worden opgenomen.

14. *In plaats van 'degradatie' naar de aspirantenlijst van een registertolk die niet op tijd voldoet aan de verlengingscriteria wordt geadviseerd te voorzien in een systeem van schorsing of voorwaardelijke doorhaling in het Rbtv.*

Reactie:

De inschrijving van registertolken die na vijf jaar niet voldoen aan de verlengingsvoorwaarden of geen verzoek tot verlenging indienen verloopt van rechtswege. Er is geen mogelijkheid om in deze gevallen een systeem van schorsing of voorwaardelijke doorhaling te introduceren. Het sturen op de inzet van Rbtv-tolken via contractmanagement en de monitoring van managementinformatie door de beheerder van het register is er mede op gericht om uitval van Rbtv-tolken in deze situaties actief te voorkomen. Het plaatsen van registertolken na het van rechtswege verlopen van hun inschrijving op een noodlijst is geen uitgangspunt in de ontwikkelde systematiek. Enkel in de eerder beschreven situaties zal het noodmechanisme in werking treden.

### **De inschrijfprocedure**

In uw advies van 17 september 2018 geeft u aan dat u zich in grote lijnen kunt vinden in de voorstellen van het programma. U maakt hierbij een aantal kanttekeningen. Hierop wordt hieronder een toelichting gegeven hoe in de nieuwe systematiek deze punten zijn uitgewerkt.

15. *De adviescommissies adviseren in plaats van 'de noodlijst' de aanduiding 'aspirantenlijst' te hanteren*

Reactie:

Zie onze toelichting bij punt 7, waarin ingegaan wordt op de gekozen terminologie.

16. *De centrale beoordeling van verzoeken hoort bij de Raad voor Rechtsbijstand thuis. De verantwoordelijkheid voor toetsing van wettelijke competenties kan en moet niet worden belegd bij intermediairs en afnemers.*

Reactie:

De inschrijfprocedure inclusief beoordeling is goed geborgd door de beheerder van het register en conform uw advies blijft dit ook zo. Er is geen aanleiding om hier verandering in aan te brengen. De rol hoort zeker niet thuis bij commerciële partijen. Vernieuwing van het Rbtv maakt het bovendien mogelijk om het beheer van eigen tolkgegevens bij diverse afnemers te beëindigen. Dit komt de stevige positionering en een goed beheer van het Rbtv ten goede.

**Directie  
Informatievoorziening en  
Inkoop**  
Programma Tolken in de  
Toekomst

**Datum**  
18 maart 2019

**Ons kenmerk**  
2529592



17. *Toetsing van uitzonderingsgevallen, onder meer op basis van portfolio's, moet mogelijk zijn, maar dient te zijn voorbehouden aan de Commissie btw.*

Directie  
Informatievoorziening en  
Inkoop  
Programma Tolken in de  
Toekomst

Reactie:

De beheerder van het Rbtv is degene die de verzoeken tot inschrijving in het Rbtv beoordeelt. Hierbij kan verschillende informatie betrokken worden die de tolk overlegt. De mogelijkheid om op andere wijze dan enkel opleidingen en toetsen aan te tonen over de vereiste competenties te beschikken bestaat in de huidige systematiek en wordt voortgezet. Daar waar de beheerder van het register dit noodzakelijk acht, kan gebruik worden gemaakt van de Commissie btw, om dergelijke informatie te toetsen.

Datum  
18 maart 2019

Ons kenmerk  
2529592

18. *De adviescommissies vragen aandacht voor tolken die zijn gevlucht uit hun land van herkomst. Zij zullen mogelijk problemen ondervinden met het overleggen van de in het voorstel beschreven buitenlandse integriteitsverklaring.*

Reactie:

Tolken dienen in alle gevallen een verklaring omtrent het gedrag volgens het profiel 80 (VOG-80) te overleggen om de integriteit te borgen. De wet biedt hierbij de mogelijkheid om in specifieke situaties een integriteitsverklaring uit het land van herkomst in te dienen. Het uitgangspunt van de wet is in deze helder: zonder een dergelijke verklaring is inschrijving in het Rbtv niet mogelijk. We begrijpen dat dit in voorkomende gevallen problematisch kan zijn, maar om de borging van integriteit die het Rbtv moet bieden zeker te stellen worden aan deze eis geen concessies gedaan. In de uitvoeringspraktijk sinds de invoering van de Wbtv in 2009 heeft dit ook nog niet tot structurele problemen geleid.

19. *De adviescommissies missen in het voorstel aandacht voor de wettelijke competentie 'kennis van de cultuur van het land of gebied van de bron- en doeltaal', die met name van belang is voor het door de tolk/vertaler ongekleurd kunnen overbrengen van de boodschap.*

Reactie:

Kennis van de cultuur van het land of gebied van de bron- en doeltaal is zeker een relevante competentie. De borging van deze wettelijke competentie wordt gevonden in het beheersen van de bron- en doeltaal op het juiste niveau in combinatie met het beschikken over de juiste tolkvaardigheid en -attitude. Dit biedt de tolk voldoende basis om te onderkennen dat cultuurverschillen communicatieproblemen kunnen veroorzaken en hier op een actieve manier op te acteren.

